

27.07.2017

Lausunto hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland nimisestä osakeyhtiöstä

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Valtioneuvoston kanslialta lausuntoa hallituksen esityksen luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland – nimisestä osakeyhtiöstä. Rahoituskeskus kuuluisi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan.

Esityksen perustelujen mukaan uutta yhtiötä ei perustettaisi, vaan Innovaatiorahoituskeskus Tekes ja Finpro Oy jatkaisivat toimintaa uudella nimellä, muutetuilla tehtävillä ja uudistetulla johtamisjärjestelmällä.

Tuemme uudistuksen tavoitetta vahvistaa suomalaisten yritysten kytkeytymistä globaaleihin osaamis- ja liiketoimintaverkkoihin ja syventää Team Finland-toimijoiden yhteistyötä, purkaa siiloutunutta palvelurakennetta ja kohdentaa henkilöresursseja enemmän asiakasrajapintaan ja ulkomaantoimintoihin kotimaan toimintoja tehostamalla.

Team Finland- toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden kehittämistä varten nimetty työryhmä arvioi TF-toiminnan epäkohtina epäselvän palvelulupauksen, toimimattoman hallintomallin, asiakaslähtöisyyden ja keskinäisen koordinaation puutteen, laadullisen varianssin palveluissa, yrityspalvelujärjestelmän sirpaleisuuden sekä heikon kustannustehokkuuden. Lakiesityksen tavoitteeksi asetettiin saavuttaa nykyistä niukemmin resurssein suurempi vaikuttavuus. Kansainvälisten vertailujen todetaan osoittavan, että suomalainen vienninedistämisverkosto on maailmalla merkittävästi kilpailijamaita heikompi. Nykytilan arviossa todetaan, että uudelleen organisoimalla on mahdollista siirtämää henkilöpanoksia kotimaasta ulkomaille.

Yleisperusteluissa todetaan Tekesin ja Finpron olevan Team Finland- verkoston ydintoimijoita. Yhteistyön ja yhteisten palveluiden kehittämisen yhteydessä viitataan muihin Team Finland-toimijoihin, maakuntien kasvupalvelutuottajiin ja yksityisiin palveluntarjoajiin. Business Finland-kumppaniverkoston todetaan muodostavan jatkossa Team Finland-verkoston. Tavoite palvelulupauksen ja hallintomallin selkeyttämiseksi edellyttää verkoston toimintojen, palveluiden tuottamisvastuiden ja verkoston ohjaussuhteiden esitettyä selkeämpää määrittelyä sekä koti- että ulkomaantoimintojen osalta.

Esityksen mukaan Työ- ja elinkeinoministeriö toimisi perustettavan Innovaatiokeskus Business Finlandin (Rahoituskeskus) tulosohtajana ja se asettaisi kokonaisuuden strategiset tavoitteet ja resurssit. Esityksen mukaan Rahoituskeskuksen pääjohtaja vastaisi Business Finland Oy:n (Yhtiö)

omistajaohjauksesta. Esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan virastolle asetettavan johtokunnan päättävän Business Finland- kokonaisuuden yleisistä toimintalinjoista ottaen huomioon työ- ja elinkeinoministeriön asettamat tavoitteet ja omistajaohjauksen periaatteet/linjaukset. Ohjausmallia koskevaa esitystä on syytä tarkentaa Rahoituskeskuksen omistajaohjauksen osalta selkeään työnjaon ja ohjauksen toteuttamiseksi. Esityksen perustelujen mukaan Tekesin ja Finpron ohjaus tapahtuu tällä hetkellä kahdesta eri ministeriön osastosta ja yhteistyö perustuu yhtenäisen ohjausmallin puuttuessa keskinäiseen sopimiseen.

Yleisperustelujen organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia selvittävässä osassa todetaan Tekesin henkilöstöstä noin 50 henkilötyövuoden jatkavan Rahoituskeskuksen palveluksessa (250 henkilötyövuotta siirtyy Tekesistä liikkeenluovutuksena Finpro Oy:hyn) ja noin 550 henkilötyövuoden toimivan Business Finlandin palveluksessa. Valtiolla aiheutuvat kustannukset eivät esityksen mukaan Business Finland- toiminnasta muuttuisi Tekesin ja Finpron yhdistämisen seurauksena, mutta kertaluontoiset kustannukset muutoksesta arvioidaan noin 5.7 miljoonaksi euroksi.

Uudistukselle on asetetut tavoitteet järjestelmän kustannustehokkuuden parantamisesta ovat kannatettavia. Edellä esitettyjen kertaluontoisten kustannusten lisäksi olisikin mielenkiintoista saada vertailulukuja, millä tavoin kustannustehokkuuden lasketaan kasvavan nykyjärjestelmään verrattuna olettaen, että valtiolle aiheutuvan kustannukset eivät uudistuksen toteuduttua muuttuisi ja että tavoitteena on kohdentaa nykyistä enemmän henkilöresursseja erityisesti ulkomaille, jossa Yhtiön vastuulle esitetään ulkomaisten toimipisteiden ohjausta ja koordinaatiota yhteistyössä ulkomaan edustustoverkoston ja ulkoministeriön kanssa.

Esitys sisältää laajan kansainvälisen järjestelmien vertailun eräisiin kilpailijamaihimme. Esitykseen ei kuitenkaan sisälly yksityiskohtaisempia johtopäätöksiä oman järjestelmämme uudistamiseksi kansainvälisen vertailun perusteella. Vertailussa olleista maista Tanskan mallin todetaan vaikuttavan selkeimmältä. Tanskassa päävastuu yritysten kansainvälistymisen, viennin ja ulkomaisten investointien edistämisestä on ulkoasiainministeriöllä. Johtopäätöksiä Tanskan osalta on peilattu yksityiskohtaisemmin yksinomaan suhteessa maakuntauudistukseen ja siihen, millä tavoin liiketoiminnan kehittämisen ja kv. valmiuksien parantamisen päävastuu on Tanskassa paikallistasolla kun taas valtakunnallinen taso vastaa ponnisteluista vasta siinä vaiheessa kuin yritys on valmis aloittamaan viennin. Kansainvälisen vertailun perusteella olisi toivottavaa, että esityksessä otettaisiin selkeämmin kantaa myös ulkomaan resurssien nykytilaan ja tulevaisuuden tavoitteisiin ottaen huomioon tavoitteen henkilöpanosten siirtämisestä kotimaasta ulkomaille.

Lankinen Timo
Alivaltiosihteeri

Korhonen Jorma

Yksikön päällikkö

Jakelu vnk.kirjaamo@vnk.fi; tem.kirjaamo@tem.fi; timo.lankinen@vnk.fi;
mikko.huuskonen@tem.fi; eero.heliovaara@vnk.fi

Tiedoksi peter.westerstrahle@vnk.fi